

ACC. N:R M.10048 : 1-12.

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

P. H. Hansson

Härad:

Emmeto.

Adress:

Torlap, Lagan.

Socken:

Bjerga.

Berättat av:

Uppteckningsår:

1946.

Född år

1881 i Torlap

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stuketa va-dagsspel.

Husfärhin.

husförhör.

På senhusten, i januari eller i november månad, återkom husförhöret eller läsemötet, som det i dagligt tal kallades, obligatoriskt till varje hushåll. Det var det förslag och namn som i samma hushåll och så på sin förfarande. Läsmötet var en högtid för den som stod i hus till det mötet det var hans husfolk, de äldre personerna i byggnaden stängda och värmen från andra håll vilka då kommo på besök. Men för barnen och ungdomen var det alltså en välbekant, när det berättades om att

Läsensat hade pålyses från predikats-
ten i Myrkön. Det gällde då att
Taga från Katekesen och läsa på
dåligt varje kväll och i öfrigt
vid varje tillfälle, till vid
husförhöret skulle det göras om var
och en kunde sina stycken i Ruten
Katesen. De unga läste och läste
och det hände ibland att de gam-
la gjorde vad de hade inlärt
genom att inställa provförhör med
dem. In nämna det det mot den
utvalda tiden för förhöret desto mer-
isare blev man med tanke på
det offertliga förhå. man var
värdig för. Det drögs sig undan
eller behålla från husförhöret gick
det inte heller inte försöka tillbana.

ACC. N:R M.10048:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prästerskapet skulle ju då pröva hur
 det förhöll sig med ungdomens br.
 stödningssamfund och därför va-
 det nödvändigt att alla och en var
 inställde sig på bursförhållandet. Det
 talades om att den som tredsha-
 de utan laga förfall vid bursförhå-
 ndet skulle sedan inlysas till en
 egen bursförhållning: bursenheten, d.
 den alla förhållanden inom bursen
 vara ungdomstid. Men man dock
 inte sönder mig att det var må-
 gon präst som icke ville detta
 och menar att vilken kommissionen
 G. O. F. Oseen, som hänskjöts hade
 under utgången efter kommissionen
 av O. Nilsson, vilken också vid schel-
 skiftet. Oseen till grundliga burs-

Jörhär med både äldre och yngre och
ingen undgick att bli föremål för
Kans fröning i vår Skolekolas.
lära. Det var nog ej så få som
stulade vid dessa Jörhär, men Åsen
inlyste sedan alla frånvarande till
ett läserråd i Skolekolas.
Skulle det var några som in-
lämnade sig vid detta Jörhär kan jag
inte nu komma ihåg, men efter
vad jag tror så fick pastor Åsen
nog tåla långt efter sina alum-
ner vid det tillfället.

Om publikhöret talades det
bela hösten. I början av augusti
anordnades en intressant höstläsning.
Pastor Åsen var det Åsen som
Jörhär skulle äga rum. Tidigare

ACC. N:R M10048:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

morgon inflymms sig framman
 noma med nysjäl, varar denna
 och skulle beredas. Vidfacket hade
 också att sörja för sjukbehovet vid
 husförhörsstället. På den tiden fanns
 det inga charitativa affärer här,
 det man kunde göra sina ripp-
 rop om sådana varor vid förhö-
 rande behov. I stället fick man
 i enlighet med gammal tradition
 och sed ordna med slaktbjör till
 en sådan tillställning. Man slak-
 tade vanligen fjälsköt för hus-
 förhöret och så var det svinn och
 gräskalosfakt, som annars inte
 glömdes förhoppna förän i god
 tid för julen. För anskaffade man
 en kokerska, vilken inflymms sig

flera dagar i förväg för att ordna
med upprepningen efter staden, ba-
na, byggen o.s.v. Överallt i hem-
met skulle det justas och fejas,
ty man väntade sörpännningar.
Billet skulle ju också vara i flera
dagar i råd. Man talade gärna
i hemmet om när man sist
hade haft läsevärdet, om prästen,
kungsprästen (adjunkten) och klosteren
och vilka minnen man hade
från den tiden. I en del gamla
hem hade man en kammar
i övre våningen, som man kall-
ade för prästakammaren. Där
var prästen låg där om natten
när han var där för besök
och detta tillhörde en gammal tid.

dition. På gång hände det i en
gammal gård. Här var den Pfänd.
Givalland. Prästen ville bryta upp
när det var mest slutet på mid-
natten, men då sade värdin: "Det
hör till ordningen att prästen skall
övernatta här, när han skall
husförhör och pastor får inte
bryta härenest. Prästen följade sig
och så hästerna och så fick husen
ej inte se som hem till prästgården
om värdin. Påföljande dag fick
prästen skjuta till några föränd-
ringsställ, så hans dräng o.
så fick inte med skjutna
gamla på värdin.

Husförhöret var för de gam-
la och välkommet arbetat i den.

göra och enformiga händelser. De
hade då ett tillfälle att komma
tillsammans till uppbyggelse,
till gemensam samvaro och till
gille. Därför instånd tillkom
att både barn och föräldrar
oförhållande beette sig för inför-
andet och på den nästföljande dagen
begynte man sig i god tid till
"läsemötet". Där voro sittbänkar
uppställda på ömse sidor i stöda-
gen och långt framme stod hög-
bådet, vid vilket präst och kloka-
re skulle taga plats. Allt blev fullt
i varje rum. Den regeliga kokaren
de gamla drogs sig gärna till de
nya bänkarna, medan barnen och
ungdomen fingo taga plats på yttre.

9
bänkarna. Alla voro i förväntan på
att prästen skulle komma och om-
sides ägna prästtidens skiffring
med en eller två par präster och
klockaren. Bönstängsfrämmen
togas emot och välkomnades av
värdar och i kamraren bjöts först
på kaffe. Under tiden voro kyrtor,
boken in och lades på slagbordet.
När prästen och hans biträde in-
trädde resa sig alla till hälsning.
I klockaren tas upp en psalmvers
och sedan följdes prästen morgonbön
varje uppskrivningen äger rum.
Alla samlas på inväntarna i varje
gård. Topp och baksång uppsågs
och varje musikal. Det att besvara
om hur det förhåller sig, vilka

fjärdinga, som böra gäsa, t. e. m.
eller nödtydinga, samt först och
sist vilka som voro närvarande vid
fjärdsringen eller ej. Efter uppställ-
ningen tillfångade fjärdsringarna
men var försigtighet skulle hållas
under påföljande årt och sedan
vidtog Kristendomsfirandet med de
unga. Detta firande kunde gå till
för sig, i fall att ledaren inte var
allt för färdig av sig, då det kunde
hända att man fick sitta till fånga
fram på kvällen, innan det blev
till för avslutning. Det fanns de som
kunde sin matchas respekt och de
lästa stycke efter stycke utan att
stoppa. Deltagarna lockades var för sig
till den stora kantz: Torlag och Regner.

ACC. N:R M.10048: //

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stenfall: Men, de löste snart till en
matchen var helst de blev tillfrågade.
de utan att slappa, men det fanns
även den som det stakade sig för.
Förhållanden där ja, han, ja, kalla,
en Johan Petter. Helt ~~en~~ till
jämsten på husförhöret, Johan
Petter kunde ingenting!

Fram med. Kvällen avslutades
förhöret med en bibelförklaring
och till det gynnade Markens en
psalm eller psalmsång.

På en annan hände att det också
var både sigel och bandop, då
det var någon i byn som hade
satt på och fick sådant utskick.
På och detta skedd omkring före
eller efter förhöret. Sedan förhöret

Harde avslutats hade man upp-
buds-möte för brandslotsavgifter, m.
t.
tänning till skolan och dess bygg-
nad samt en del överläggningar
i olika för byn gemensamma
saker. Under tiden diskutades boder
till gille och detta bjöds av värd-
gården. Billeder förskattes även på må-
nadsdag och några dagar var det
ungdomars fest. Då var det glädje
och gemytt och man blev då
tillfreds. Faller någon samman för
denna skildring. Läsningstillfällen
voro emellertid mycket gottgående, men
en för tiden av det blods kaffe
och förtäringar i det sammanhan-
get. Det ha blivit andra tiden
och därmed andra seder.